

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/88/2017
Identifikačné číslo spisu:	1515209214
Dátum vydania rozhodnutia:	19.03.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1515209214.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletých 1/ W. W., narodeného X. T. XXXX, 2/ Z. W., narodeného X. T. XXXX a 3/ B. W., narodeného XX. O. XXXX, zastúpených opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom v Bratislave, Vázovova č. 7/A, deti matky Ing. G. V., bývajúcej v N., zastúpenej advokátskou kanceláriou Zahradnikova.Sk, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Štefanovičova č. 12, IČO: 50187309, a otca Mgr. H. W., bývajúceho v N., prechodne v N., zastúpeného PROVENTUS | advokáti s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mostová č. 2, IČO: 50145126, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 20 P 97/2015, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. januára 2017 sp. zn. 11 CoP 67/2016, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok z r u š u j e a vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Rozsudkom z 24. novembra 2015 č.k. 20 P 97/2015-147 Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) zaviazal otca platiť výživné na maloleté deti W., Z. a B. (ďalej tiež „maloletí“) za obdobie od 1. mája 2015 do 15. novembra 2015 vo výške po 200 € mesačne. Zročné výživné od 1. mája 2015 do 15. novembra 2015 vo výške 550 € na každé dieťa povolil otcovi splácať sumou po 180 € mesačne na každé dieťa spolu s bežným výživným počnúc decembrom 2015 pod stratou výhody splátok. Konanie v časti týkajúcej sa návrhu na zverenie maloletých detí, zastupovania a spravovania ich majetku a úpravu styku otca s maloletými deťmi zastavil. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Súd prvej inštancie považoval priznané výšky výživného za zodpovedajúce odôvodneným potrebám maloletých, možnostiam a schopnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča a tiež celkovým príjmom a pomerom na strane oboch rodičov. Konštatoval, že aj matka má vyživovaciu povinnosť k maloletým, avšak vzhľadom na ich vek ju kompenzuje osobnou starostlivosťou o maloletých. Pri rozhodovaní prihliadol čiastočne na skutočnosť, že matka bude poberať prídavky na deti vyplácané z rakúskeho sociálneho systému a tiež príspevok zamestnávateľa otca na maloletých, ktoré slúžia na zabezpečenie potrieb maloletých. Podľa názoru súdu prvej inštancie otcom navrhovaná výška výživného (po 85 € mesačne na každého maloletého) nezodpovedá ustanoveniu § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ani schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom otca. Súd prvej inštancie

zohľadnil tiež zdravotný stav maloletých, ich právo na životnú úroveň rodičov a počet dní, po ktoré budú v rámci realizáciu styku s otcom v jeho domácnosti. Výdavky otca na bývanie s partnerkou a jej dcérou vyhodnotil podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine. Vysvetlil, že výšku prídavkov na deti z rakúskeho sociálneho systému a skutočnosť, komu budú prídavky vyplácané, nezohľadňoval preto, lebo tieto dávky patria maloletým, na uvedené dávky nie je nárok a slúžia na výchovu maloletých. Prihliadol na realizované platby na maloletých od mája 2015 (spolu vo výške 1 950 €). Zročné výživné od 1. mája 2015 do 15. novembra 2015 vyčíslil sumou 550 € mesačne na každého maloletého po odpočítaní otcom už realizovaných platieb. V súlade s § 160 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) povolil otcovi splácať zročné výživné splátkami po 180 € mesačne na každého maloletého; nevyhovelo jeho návrhu, aby mohol zročné výživné uhrádzať splátkami po 50 € mesačne. O zastavení konania v časti týkajúcej sa zverenia detí do osobnej starostlivosti, ako aj v časti ich zastupovania, spravovania majetku a úpravy styku rozhodol súd v zmysle § 96 ods. 1 a 3 O.s.p.; o trovách konania rozhodol podľa § 144 O.s.p.

2. Na odvolanie otca Krajský súd v Bratislave (ďalej aj len „odvolací súd“) rozsudkom z 24. januára 2017 sp. zn. 11 CoP 67/2016 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že: I. za obdobie od 1. mája 2015 do 6. novembra 2015 je otec je povinný platiť výživné na maloletých vo výške po 200 € mesačne, II. zročné výživné za obdobie od 1. mája 2015 do 6. novembra 2015 v celkovej výške 589,60 € pre každého maloletého samostatne je otec oprávnený splácať v splátkach po 180 € mesačne spolu s bežným výživným počnúc 1. februárom 2017 pod stratou výhody splátok, III. žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2.1. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že preskúmal vec podľa § 65 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania [§ 378 ods. 1 a § 219 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

2.2. Konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal potrebné dokazovanie a v časti určenia výšky výživného na maloletých vec správne právne posúdil. Podľa názoru odvolacieho súdu neboli v odvolaní uvedené žiadne skutočnosti, ktoré by vyvolávali potrebu zmeniť napadnuté rozhodnutie vo výroku o výške výživného. V danej veci súd prvej inštancie správne zisťoval všetky skutočnosti podstatné pre rozhodnutie o návrhu matky na určenie výšky výživného z hľadiska odôvodnených potrieb maloletých, príjmu rodičov, ako aj z hľadiska schopností a možností rodičov. Matka riadne vyčíslila výdavky na maloletých (na nákup stravy, ošatenia, hygienických potrieb, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti, pobytu v školských zariadeniach a mimoškolských aktivít). Vysvetlil, prečo nepovažoval za opodstatnené námietky otca týkajúce sa tohto vyčíslenia. Pokiaľ otec namietal neprimeranosť výšky výživného na maloletých, odvolací súd považoval výšku určenú súdom prvej inštancie za zodpovedajúcu príjmom otca (jeho priemerný mesačný príjem v čase vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie bol 2 796 € netto). Podľa presvedčenia odvolacieho súdu takto určené výživné nie je vzhľadom na príjem a možnosti otca nadštandardné. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, ktorý pri stanovení výšky výživného zohľadnil aj podiel matky na zabezpečení osobnej starostlivosti o maloletých. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku otca, že sa súd nevyrovnal s argumentáciou týkajúcou sa platenia výživného v čase, keď boli maloletí u neho v auguste 2015; otcovi totiž vyplýva zákonná povinnosť platiť výživné, pričom sa nerozlišuje platenie výživného v čase, keď maloletí sú alebo nie sú u neho (tú istú povinnosť má aj matka). Súd prvej inštancie postupoval správne aj pri posudzovaní výšky výživného v súvislosti s vyplácanými prídavkami na deti rakúskymi úradmi. Týmto úradmi vyplácané prídavky na deti nemôžu byť posudzované ako prioritná platba titulom výživného na maloletých. Vyplácanie prídavkov na deti je dotáciou štátu; každý štát určuje výšku týchto prídavkov v súlade so svojimi právnymi predpismi. Povinnosť prispievať na výživu maloletých majú predovšetkým rodičia; vyplácané prídavky na deti nemôžu nahrádzať povinnosť otca prispievať na výživu maloletých. Na odvolacie námietky otca týkajúce sa nesprávnosti postupu pri výpočte výšky výživného a jeho určení v prípade, ak sú maloletým vyplácané prídavky na deti aj rakúskymi úradmi, odvolací súd z týchto dôvodov neprihliadal.

2.3. V ďalšom odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie riadne zistil a posúdil možnosti a schopnosti oboch rodičov, avšak pri určení výšky výživného nesprávne uviedol obdobie, za ktoré je výživné určené, a to od 1. mája 2015 do 15. novembra 2015. Výživné bolo určené správne 1. mája 2015 v

zmysle návrhu matky predneseného na pojednávaní 24. novembra 2015, pričom návrh bol podaný 22. apríla 2015; keďže manželstvo rodičov maloletých detí bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 20 P 299/2014 (ktorý nadobudol právoplatnosť 7. novembra 2015), výživné na čas do rozvodu manželstva bolo potrebné určiť k 6. novembru 2015. Vzhľadom na určenie výživného za obdobie od 1. mája 2015 do 6. novembra 2015 bolo potrebné zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o zročnom výživnom; výpočet zročného výživného u každého z maloletých je nesprávny, lebo súd prvej inštancie opomenul započítať alikvotnú časť výživného za november 2015. Zročné výživné na každého maloletého predstavuje 589,60 €, t.j. 200 € mesačne x 6 mesiacov (od mája do októbra 2015) a alikvotná časť výživného za november 2015 vo výške 39,60 € (200 € : 30 dní, t.j. 6,60 € denne x 6 dní). Zo zročného výživného boli odpočítané platby zrealizované otcom v rozhodnom období v celkovej výške 650 € na každého maloletého.

2.4. Z týchto dôvodov považoval odvolací súd odvolanie otca v časti týkajúcej sa výšky výživného za nedôvodné. Podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o zročnom výživnom. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 a § 58 CMP v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Otec podal 11. apríla 2017 dovolanie, ktorým napadol tento rozsudok odvolacieho súdu s tým, že ho podáva „v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP v spojení s § 2 CMP“. Podľa jeho názoru je dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP preto, lebo napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Zároveň ale uviedol, že „ak by dovolací súd judikaturu, na ktorú poukazuje v dovolaní, považoval v tomto prípade za nepoužiteľnú, potom rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá doposiaľ nebola ešte dovolacím súdom vyriešená“. Z verejne dostupných zdrojov mu totiž nie je známa judikatura, ktorá by sa týkala výslovne rodinných prídavkov/štátnych sociálnych dávok poskytovaných oprávnenému rodičovi a mechanizmu ich zohľadňovania pri určovaní výživného“. Opodstatnenosť dovolania vyvodzoval z nesprávnosti právneho posúdenia, na ktorom spočíva napadnutý rozsudok. Odvolaciemu súdu vytkol, že svojím rozhodnutím porušil zákaz reformatio in peius v odvolacom konaní (rozhodnutím súdu prvej inštancie mu bola uložená povinnosť zaplatiť zročné výživné vo výške 500 € na každého maloletého, na základe otcom podaného odvolania však odvolací súd uvedenú povinnosť zvýšil na sumu 589,60 €).

3.1. Jednou z podstatných otázok pre rozhodnutie súdov v danom prípade bolo „(ne)zohľadnenie sociálnych dávok - prídavkov na deti, pri určení vyživovacej povinnosti“, ktoré matka poberala tak z rakúskeho, ako aj slovenského sociálneho systému. Dovolateľ zdôraznil, že nikdy netvrdil, že by rodinné prídavky mali suplovať jeho vyživovaciu povinnosť, žiadal ale, aby súdy zistili, v akom rozsahu sú potreby detí kryté týmito štátnymi dávkami a na podklade výsledkov zistenia rozhodli o výške výživného. Podľa jeho presvedčenia mali súdy zohľadniť vyplácanie sociálnych dávok, ktoré predchádzajú vyživovaciu povinnosť rodičov (v zmysle dovolania ide o tuzemské rodinné prídavky vo výške 23,52 € na každého maloletého, zahraničnú dorovnávaciu dávku vo výške 190 € na každého maloletého a daňový bonus vyplácaný matke vo výške 21,41 €). Až zvyšok výdavkov, ktoré nie sú kryté štátnymi sociálnymi dávkami, mali súdy rozdeliť medzi rodičov. Ako uviedol dovolateľ, tieto závery sú vyjadrené v judikátoch R 69/1971, R 6/1977 a R 3/1985, akceptované v niektorých rozhodnutiach odvolacích súdov a zastávané v odbornej právnickej literatúre. Konajúce súdy ale na tieto závery neprihľadli a odklonili sa od nich.

3.2. Podľa názoru dovolateľa sa súdy pri výpočte výživného dopustili aj iných nesprávností, ktoré označil v dovolaní (napríklad prehľadli, že reálne príjmy oboch rodičov sú veľmi podobné, neuviedli, akú sumu mesačných výdavkov považujú za opodstatnenú, nijako číselne nevyjadrili osobnú starostlivosť matky o maloletých, ktorí navštevujú predškolské zariadenia, nezohľadnili, že všetky výdavky na deti sú plne kryté rodinnými prídavkami a výživným a že otec má výdavky spojené so zabezpečovaním jeho bývania, resp. ďalšie zvýšené výdavky).

3.3. Dovolateľ z týchto dôvodov žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Matka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že zásada zákazu reformatio in peius sa neuplatňuje v civilnom mimosporovom konaní, ktoré môže začať aj bez návrhu (2 Cdo 193/2008). K otázke

zohľadnenia zahraničných rodinných prídavkov pri rozhodovaní o výživnom uviedla, že otec neustále avizuje, že jeho zamestnanie v zahraničí ukončí, takže tieto dávky už zrejme ani nebudú vyplácané. Navyše, vyživovaciu povinnosť voči maloletým má otec, nie štát. Otec v dovolaní len formálne pripúšťa, že rodinné prídavky nemajú suplovať vyživovaciu povinnosť rodičov, jeho úvahy o tom, aký mal byť správny výpočet výživného, však nasvedčujú o opaku. Ním navrhovaný postup výpočtu výživného nemá oporu v zákone. Samotnú výšku výživného určili sudy správne a v súlade s rozhodovacou praxou súdov. Dodala, že dovolací súd by nemal preskúmať správnosť skutkových zistení prvoinštančného a odvolacieho súdu (§ 442 CSP). Z týchto dôvodov žiadala nedôvodné dovolanie otca zamietnuť.

5. Opatrovník maloletých navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok „potvrdil“ ako vecne správny.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal, či je dovolanie otca procesne prípustné.

7. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v tejto veci je upravené v § 111 až § 122 CMP. Podľa § 2 ods. 1 CMP platí, že „na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia CMP, ak tento zákon neustanovuje inak“. Právna úprava v CMP (§ 76 a § 77 CMP) obsahujúca niektoré ustanovenia o dovolaní, „neustanovuje inak“ pokiaľ ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné posudzovať prípustnosť dovolania otca podľa ustanovení CSP.

8. Aj po zmene právnej úpravy dovolacieho konania, ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie ďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza odkaz na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

9. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní nižších súdov, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 77 CMP). Rozsahom dovolania (kvantitatívnu stránkou dovolania) sa rozumie dovolateľom vykonané určenie toho, či napáda všetky výroky rozhodnutia odvolacieho súdu, alebo len niektorý (niektoré) z nich.

14. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 5 Cdo 87/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 211/2016).

15. Otec vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a (pre prípad, že dovolací súd dospeje k záveru, že jeho dovolanie podľa tohto ustanovenia prípustné nie je) z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

16. Podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

17. „Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu“ je vyjadrená predovšetkým v rozhodnutiach alebo stanoviskách najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnil názory obsiahnuté v rozhodnutí dosiaľ nepublikovanom, alebo dokonca tieto názory akceptovali, prípadne myšlienkovu na ne nadviazali a rozviedli alebo z nich vychádzali (3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017, 6 Cdo 129/2017, 8 Cdo 33/2017). Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 113/2017, posudzujúc prípustnosť dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, vychádza zo širšie chápaného obsahu pojmu „ustálená rozhodovacia prax“ tak, že jeho súčasťou sú tiež právne závery vyjadrené v rozhodnutiach, ktoré boli v minulosti ako judikáty publikované v oficiálnych informačných médiách vydávaných vtedajšími inštitúciami stojacimi na vrchole sústavy všeobecných súdov.

18. Každé podanie (vrátane dovolania) posudzuje aj dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP).

18.1. Pokiaľ by v dovolaní, ktoré bolo podané v danom prípade, išlo len o otázku určenia primeranej výšky výživného, obmedzil by sa dovolací súd na vysvetlenie, že určenie výšky výživného na maloleté dieťa je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci nezameniteľných s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o výživnom na maloleté dieťa je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady (porovnaj 5 Cdo 87/2017). Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výživného postupujú súdy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (porovnaj 8 Cdo 50/2017).

18.2. Otcom podané dovolanie nezotrváva len na spochybnení správnosti zohľadnenia čisto individuálnych (jedinečných) okolností určenia výživného na maloleté dieťa, ale za relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP označuje otázku, či pri určení výživného súd má alebo nemá povinnosť prihliadať aj na dávky poskytované zo štátnych zdrojov, ktorými sa (sčasti) kryjú výdavky na výživu dieťaťa. Táto otázka prekračuje rámec okolností relevantných len v danom prípade a je významná z

hľadiska rozhodovania všeobecných súdov aj v iných obdobných veciach. Dovolateľ v súvislosti s akcentovaním tejto otázky poukazuje na publikované judikáty a tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu sa odklonilo od právnych záverov, ktoré sú v nich vyjadrené.

19. Judikát R 69/1971, na ktorý poukazuje dovolateľ, spočíva na právnom závere, podľa ktorého pri určení výživného pre maloletého, ktorý je v učebnom pomere a je ubytovaný a stravovaný v učilišti, treba zistiť, aké hmotné a finančné zabezpečenie maloletému toto učilište poskytuje, či mu hradí cestovné na návštevu rodičov, na dovolenku a podobne. Judikát R 6/1977 obsahuje právne závery týkajúce primárne príspevku na výživu rozvedenej manželky. Podstata judikátu R 3/1985 spočíva v závere, že pre stanovenie výšky výživného na maloleté dieťa môže byť významné, dokedy matka poberala mzdu a dávky v materstve a odkedy iba materský príspevok.

20. I keď sa uvedené judikáty a v nich obsiahnuté právne závery netýkajú výslovne prídavkov na dieťa, predsa len, najmä prvý z nich, vyjadruje právny názor, podľa ktorého pri určovaní výživného na maloleté dieťa treba zohľadniť aj peňažné plnenia (dávky) platené z verejných zdrojov (čo je širší pojem ako prídavky na dieťa). V ďalšom preto dovolací súd skúmal, či sa napadnuté rozhodnutie odklonilo od podstaty právnych záverov vyjadrených v otcom označených judikátoch.

21. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého platenie rodinných prídavkov (vyrovnávacej dávky rodinných prídavkov) rakúskymi úradmi, resp. inštitúciami nie je takou okolnosťou, na ktorú by mal prihliadať súd v konaní o výživnom na maloleté dieťa. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu sa odvolací súd sa riešením predmetnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe (a, ako je uvedené ďalej, napadnuté rozhodnutie založil na nesprávnom právnom posúdení veci).

22. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že otec v dovolaní nielenže a/ riadne označil právnu otázku, vyriešenie ktorej malo v danom prípade určujúci význam pre rozhodnutie, ale tiež b/ opodstatnene vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

23. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného (§ 75 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine).

24. Vyživovacia povinnosť rodičov k maloletým deťom, ktoré žijú v spoločnej domácnosti rodičov, je spravidla realizovaná v naturálnej forme a zahŕňa uspokojovanie všetkých bežných aj mimoriadnych potrieb dieťaťa. Rozvod alebo rozchod rodičov k maloletým deťom nemení nič na tom, že ich vyživovacia povinnosť k deťom pretrváva v zásade v rovnakom rozsahu. Pokiaľ má maloleté dieťa, ktoré nežije v spoločnej domácnosti s jedným z rodičov, trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, jeho odôvodnené potreby treba vyhodnocovať s ohľadom na ekonomické pomery v mieste jeho trvalého pobytu; výživné na toto maloleté dieťa, ktoré mu poskytuje rodič žijúci a pracujúci v cudzine, je však potrebné stanoviť aj s prihliadnutím na tamojšie ekonomické pomery. Skutočnosť, že rodičia spolu nežijú a jeden z nich sa zdržiava a pracuje v cudzine, nemení nič na zásade, že na zabezpečení úhrady potrieb ich maloletých detí sa majú primárne podieľať obaja rodičia. Pokiaľ sú tieto potreby hradené aj z iných zdrojov (napríklad štátnych sociálnych), v žiadnom prípade to neznamená zánik vyživovacej povinnosti rodičov k maloletým deťom. Nesprávnym by bol názor, podľa ktorého po priznaní sociálnych dávok by už maloleté dieťa nemalo mať právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov (a že by už nemalo právo na výživné zo strany rodičov). Dávky štátnej sociálnej podpory, či už sú poskytované z tuzemských alebo zahraničných zdrojov, nie sú náhradou rodinných príjmov, ale majú pomáhať riešiť (reglementovať) štátom uznávané sociálne situácie. Vo všeobecnosti platí, že štát sa podieľa na krytí

nákladov na výživu a ostatných základných potrieb detí a rodín, pokiaľ to z hľadiska sociálneho a ekonomického odôvodňujú v ňom pretrvávajúce pomery.

25. Prídavok na dieťa je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva rodičovi či inej oprávnenej osobe na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa. I keď povinnosť prispievať na výživu maloletých majú predovšetkým rodičia a vyplácanie prídavkov na deti nenahrádza plnenie tejto povinnosti, predsa len (aj úradmi alebo inštitúciami iných štátov) vyplácané rodinné prídavky (rodinné dávky, vyrovnávacie dávky alebo ich doplatok) môžu sčasti uhradiť odôvodnené potreby maloletého dieťaťa. Súd pri určovaní výšky výživného na maloleté dieťa musí preto prihliadať aj na to, do akej miery sú potreby maloletého hradené z takýchto zdrojov.

26. Právny názor odvolacieho súdu, v zmysle ktorého v konaní o výživné na maloleté deti nemá súd prihliadať na skutočnosť, že úrady (inštitúcie) cudzieho štátu vyplácajú rodičom rodinné prídavky, nemožno preto považovať za správny. Dovoláním napadnuté rozhodnutie teda, ako opodstatnene namieta dovolateľ, spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP).

27. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP).

28. Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

29. Najvyšší súd v súlade s uvedenými ustanoveniami napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

30. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.